

הריאה רחק מהם כל הדינים שלא ירעו מה לבדוק ואיך בורקין? שלמדו פה השחיטה והבריקה כמשך שבועיים כימי נירת דוותה טמאה, ואין להם ידיעה מעט רק על הסבין, והדברים העיקריים השיוכים לשו"ב לא ירעו ולא יבינו מעולם ועליהם אני סומכים זה קרוב למאה אלפים בני ישראל בן ירבו, ורייני ישראל יראו לילך לבית המטבחיים שלא יטנפו את מנעליהם וגם את ידיהם. רק כל אחד יבחר שוחט ובורק אותו כסימני הלשון אם הלשון והריבור עמו אזי הוא שוחט כזמחה וברוק.

רק זאת תקנו במשך הימים שוועד הכשרות עומד על תילו פה שתקנו שלא ימרטו השיכוי"ם הנוצות של העופות, על השוחט רק לשחוט. וחוזי מזה לא ירעתי מה שתקנו ועשו, פעת שבידם לעשות וגם חיווק נתן מטעם המדינה לעשות ולתקן הכל על פי דעת התורה על זה לא ישגיחו.

ועל העיקר הישני, החינוך לחנך את בניהם בתורה ולרעת תורה וחכמה לא הבימי וברוך לאל עליון שזכיתי להיות מהבונים שבעם ליסד וישיבה שילמדו גמרא ותוספות, ואורח חיים. ויותר משני מאות ילדים לומדים ישם בהתמדה גדולה בשעות הפנויות שיבאו מבית הספר שלומדים שם שפת המדינה וחשבון, ובעמל רב עלה בידי זאת כמעט שמסרתי את חיי וחיי משפחתי ולא הבטתי על כבודי ובריאתי עד שהדלקתי נר קטן המאיר לכל העיר וסביבותיה, כי אור התורה האירה כמעט לאלפי נערים ובמשיך ארבעה שנים שלמדו גמרא יודעים ללמוד שני רפי גמרא בכל שבוע ומעט תוספות וילדי אמעריקא שמחים ומתענגים בשכלי התורה, כי אצלם תענוג רוחני הוא להבין רברי רבותינו ושמחים כמוצא שלל רב והמחזיקים לעזור ולתמוך להקים על פסים נכון ונאמן הוא מעט מזעיר וקשה עלי ההוצאות הרבות אך עתה התחילו לעזור איתנו חברת נשים שאננות הצנועות והחסידות. שראו בבית הורם ומגורם באייראפא שאור התורה היה שם גדול ופה היה חוייך ואפילה, מי למד גמרא? רק אם אביו ישל הילד היה למד מעט עם בניו, ולימוד התורה היה יקר מאד, כמעט שלא נמצא מי שלמד גמרא רק יחירי סגולה ועתה ברוך השם ימצאו הרבה נערים שלומדים בישיבה וגם שמעתי בתלמוד תורה התחילו ללמוד ומי יתן והיה ישיבות רבות פעירנו ואור ה' יאיר לכל עמנו.

כי למוד התורה היא יסוד גדול והיא גרול מעיקרי התורה ישכרת ה' עמנו ברית על התורה שבעל פה כמו דכתיב על פי הרבנים האלה כרתו עמך ברית (ישמות ל"ד) ומי המה הערבים על זה המה בנינו, כראיתא (במדרש שיר השירים) משכוננו אחרוך נרוצה אמר ר' מאיר בשעה שעמדו ישראל לפני הקב"ה בחר סיני לקבל התורה אמר להם הקב"ה אין אני נותן לכם את התורה אלא הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואני נותן לכם, אמרו לפני רבש"ע אבותינו ערבים לנו, אמר להם אבותיכם צריכים ערבים למה הרבר רומה לאחד שהלך ללות מן המלך אמר לו הבא לי ערב ואני מלוה אותך הלך והביא לו ערב אחר, אמר לו ערבך צריך ערב, הלך והביא לו ערב שני, ואמר לו ערבך צריך ערב כיון שהביא לו ערב שלישי אמר תרע כי מפני זה אני מלוה לך כך בשעה שעמדו ישראל לקבל התורה אמר להם אני נותן לכם תורת הביאו לי ערב שתשמרוה ואתנה לכם, אמרו אבותינו ערבים אותנו אמר להם הקב"ה אבותיכם יש לי עליהם, אברהם יש לי עליו, שאמר במה ארע (בראשית ט"ו)

אדרת אליהו

כי עיר גדולה בעירנו אשר נחשב לטבעים אלה מכות ישראל, לא למדו נמרא עד
 נתיסדה הישיבה ביטת תפא"ר רק כידור מחזור וקרויש, ולא היה יום נער מבני
 ישראל שידע המשה חומשים גם ספורי התורה היה רחק ממנו, עד שלמד בבית הספר
 "בית הנקרא "היו סקולה", או המלמדת הנקראת טיטשערין סיפר לנו כיפורי התורה
 וישיבה והכלימה תכסה פנינו למען העת מי היה אבותינו לא למדו איתנו בבית הלמוד
 היה רק בבתי הספר מניכוסו המדינה וברוך השם עתה הוטב מצב חינוך הבנים
 בעירנו מעט. כי התחילו ללמוד גם בתלמוד תורה הישנה חומשי מעט. ומעט
 הלמודים מהישיבה אשר עשו פרו טוב בלימודם במשך שלשה שנים וידעו ויבינו
 ביות הנמרא ומהם יבינו קושיות התיספות נתקנאו והתקינו ללמוד מעט בכל תלמוד
 היה נמרא והישיבה הגדל ותלמודים ביתר שאת וביתר עז בנערים הנודעים ללמוד
 בעצמם ומסקומות הסמוכים הבאים מארץ יוראף והיו מקום להתגדל בה ונשים
 צדקניות נטלו חלק בראש וסייעו לנמור את הבנין של הישיבה כרוב פאר והרה, נתמו
 ועזרו ויהיו ראשי הישיבה אנשים לומדים וישרים המצוינים בתורה ובמידות טובות
 כי זאת הוא העיקר כי הרפו יהיה ירא ימים להשרוש בלב נערו צעירי הצאן צריך
 דרכי להיות איש ישר ונאמן.

ומאד קשה הדבר לנהוג ישיבה בזמנינו כי הרבה מהרסים פעם נמצאו בננו, גם
 החלומים אשר אותום פעם אתה ביוכל את הנמרא באמצעיותא הם יושבו
 על ימאדסים את ילדי ישראל כי שנה ופירוש קשה מכולם, כמו שהאיתי כי בעת
 שתיסדה הישיבה יצאו אנשי בליעל פדעש גדול ופרסמו את הנבלה מה שיעשו בעירם
 כי מאת ילדים ולמדו נמרא, ומה תהיה עמהם הסוף מלימודם, ומה תועלת הוא
 מנמרא? ומי הם האנשים האלה אשר למדו מעט ביוראף ויריעתם קטנה וחופפה
 ילדים גדולה הראו אי ריעתם בפרסים, כי טוב להיות מבקר מחזות מחבד ומה גם
 לזכר ישיבה במקום אופל וחורש גדול השוררת בכל עניני המטרות שבעיר וברוך השם
 פתח גם רב את עיניהם וראו וירעו כי טוב מאד האור של התורה ונערו ישראל שמחים
 מלימודי התורה והתחילו להפיש ולבקר מאור התורה בהודים ובסקנות על ישר
 הדמים המטמטים את הלב כמו בשר כשר שרובא דרובא אכלו נבלות וטרפות
 שדעוהמים נמרטו הנוצות מהעופות אשר שחטו וידוהם היה תמיד קשה כאבן ולא
 ידעו את הפגומות ויש בעירנו "ועד הכשרות" הרבנים ויראי אלהים ישניחו
 מעט על זה והרבה התקינו. הגם שיחסרו גם עתה תקנות טובות לעשות "בבתי המטבח"
 ישים שערות הפקר גדול, ואקוה לר' בקרב הימים יתקנו גם בן ישם כי קשה מאוד
 לזכר את התועבה שהשרישו בקרב שוחטי עופות, וזה שנים שעמלו וטרחו הרבנים
 דרכי ונשאו עור מקום להתגדר לאנשים אחרים לתקן כי רובה הרובה שוחטי עופות
 אנשים שלא למדו מעולם רק מעט בספר "אהל יצחק" את החמישה דיני שחיטה
 ישיבה ובישיבה שנים קשה ללמדם את החמישה דיני שחיטה קשה עתיקה מהדמא.

זאת היא כוננת הנמרא (בכ"מ פ"ה ע"ב) מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את
 זאת ואשר דיבר פי ה' אליו ויעידה על מה אברה הארון, דבר זה אמרו חכמים
 לא פירשוהו אמרו נכאים ולא פירשוהו עד שפירשה הקב"ה בעצמו שנאמר ויאמר
 ה' על עוזב את תורתו אשר נתתי לפניו, אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה

זגם אם היא בהצלחה ושפע וברכה ירבה כגבולו לא יתווסף טובה לעצמי לומר כחי ועוצם ירי עשתה את החיל הזה. כי מי שמחזיק הברכה לעצמו כי הוא תחבב בלבד ונהנה מיגיע כפו לכו הוא עוזב את אמונתו ותקותו בך' וגם אינו מודיע כגורלו כל ימיו יש לו מנה רועה מאתים וגם על זה באתה המצוה טובה לומר אותנו להועיל לישוב תחת צל ר' למען נראה ונודע שיושב במדומים מטיגה על העולם כולו והכל מפי עלינו יצא הרעות והטובות.

כמו שאמר ישעיה הנביא וסוכה תהיה לצל יומם מחורב, אם יום היא צלך ושמיש הצלחתך תזריח עליך תלמד שלא תבעט ותעשה כאובית העולם יאמרו חכמינו ו"ל (בעובדה ורה ב' ע"א) שלעתיד לבוא הקב"ה מנכה איתם במצות טובה, וכל אחד הולך ועושה סוכה בראש גגו, והש"ת מקריר עליהם המד שיהיו להם הצלחה, וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא לא כאלה חלק יעקב ונהפוך היא שהסוכה תהיה לצל יומם של ישראל וגם אם השמים התקררו בעבים ור' יעקב באפי את בת ציון, תהיה הסוכה למחסה ולמסתור מזדים וממטר שלא נאבד במהימנו בך' ואם נשמור מצות סוכה בדרך הזה אז נכנפו לבית כנון ונשא וישמח ישראל בעושיהו וירושלים עם בניה וכוה אם נשמור טוב לנו לחוג שמיני עצרת ונשא עינינו מהחוק החוקיר וכות אבות יקבלת התורה לילך בדרך צדקה וחסד בנתיב הירוש שיהיה לנו אבותינו בוראי' אנו יורעין שנצחנו כל הקמים עלינו וההתימה של יום יקום כמי טוב, ונודעים ישאנו חיים והחי יוכל לסמוך גם בזכות אבותינו המתים.

וזה הפירוש הגמרא (פיצה ל"ו ע"ב) הרועה שיתקיימו נכסיו וטע פון ארז שנאמר אדיר במדום ה' בירוש אם נשמרו האדיר ה' הוא הקיים וההיזק של אומה הישראל וכמו שבטחו בך אבותינו ותלמדם חוקי החיים כן תתנינו ותלמדנו לקיים בהם מצות ה' אז נכון אנו לארצינו ולשוב ישבות ישראל בבתחילה במהרה בימינו ואף יתחמין לבב האנשים לומר כמה תעשה כה לעבדך עם סגולתך ותפארתך להשליך אותם בין הגוים שונאינו והם אינם מניחין לנו לבנות ועל כל צד ופנה יתנו מבשיליים על הרבינו והיינו להם ללעג ולקלם ואין יום שאין קללתו מדובבה וכל מה שיאריך הגלות יגדל היאוש באמונת ה' והאמת נעדרת ונתרבה בימינו מדללי שבת ואוכלי מאכלות אסורות ופודצי נדר הטהרה בישראל ומשליכים מעליהם עיל התורה והמצוה כמו מזוזה ציצית ותפילין רק ביום היארצייט שהוא יום המיתה ונדר, ובטרו את התורה כי אין דורש ומקשש מלמד שיהיה בן תורה וירא שמים להשייט בלב נערו ישראל תורה עם דרך ארץ ותועלת אינם רואים מזה, מה יהיה אם ילמד ילמד גמרא ותוספות, או שיהיה ירא שמים, שישחקו עליו בני נילו ומה יחסר לו אם יאביל כל מה שיעלה בירו? ולא לדרוש אחר כשרות כמו בעירנו אין דורש ואין חוקר מה יעשו היחשמים בבתי המטבחים, אם כדון וכדת וכמה פעמים דברתי על זה ברבים ולא יפו און קשבת לרבי ולא שמעתי שיהיה הפקר כהפקרות כזה שלא יפלי בדעת מיטום בהמה ומכל זאת הכל בכשרות כראוי ונכון להם, ואין שום דב ילך ישם לפעמים להשיגת על זה ואוי להם עונם כי רבו להכשיל אלאפי בני ישראל הישמע בזה? כי כל הפחמות הנשהטות בפה הכל הם כלי סרכות ופקפוק וגם וועד הבשירות במינד שבעה ימים שנתסדר לא עשה פה שום דבר ולא ידעתי על מי להשליך האישוב, יעובד שיהאמונה בכשרות רפפה ויטילו ספק בעיקר הדין מיטום זה לא ישימו לב להכין דבר